

PESTPROTOCOL OBS DE CINGEL

Inleiding

Pesten komt helaas voor in onze samenleving en zal ook bij ons op school incidenteel voor kunnen komen. Als het zich voordoet op De Cingel zien we het onder ogen en pakken we het probleem serieus aan.

Voorwaarden

Bij die serieuze aanpak gelden een aantal voorwaarden:

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerlingen (gepeste kinderen, pestende kinderen en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers.
2. Als school proberen we preventief pesten te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, maken we het onderwerp "pesten" bespreekbaar in de groepen en spreken we met de leerlingen passende regels af, evt. naast de voor iedereen geldende schoolregels.
3. Als pesten optreedt moeten de leerkrachten, in samenwerking met de ouders, dat kunnen signaleren en daarop duidelijk stelling nemen.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak, zoals beschreven in dit protocol.
5. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Op de OBS De Cingel is een vertrouwenspersoon aangesteld.

Het probleem pesten

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere leeftijdsgroepen wordt er gepest. Een zgn. pestproject is niet voldoende om een eind te maken aan een evt. pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen binnen de Kanjertraining -lessen, zodat het preventief kan werken.

Hoe gaan we er mee om

De preventieve benadering staat centraal op De Cingel. Dat betekent dat we structureel aandacht besteden het sociale en pedagogisch klimaat op school.

Daarvoor hanteren we de volgende aanpak:

- a. Op de OBS De Cingel werken we in alle groepen met de Kanjertraining. In de Kanjertraining-lessen komen onderwerpen als veiligheid, hoe gaan we met elkaar om, rollen in een groep, aanpak van ruzies, etc. etc. aan bod.
- b. Werkvormen die voorkomen zijn o.a. klassengesprekken, rollenspel, spreekbeurt, groepsopdrachten, regels over omgaan met elkaar bespreken en afspreken.
- c. Het voorbeeld van leerkrachten (en thuis de ouders en evt. oudere broers en zussen) is van groot belang. Er zal minder snel gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard, en ruzies worden uitgesproken i.p.v. met geweld. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.
- d. Op de OBS De Cingel houden de leerkrachten zich aan de regels "Positief leerkrachtengedrag" (*bijlage 2*), zoals genoemd in de handleiding Kanjertraining.
- e. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen en het bespreken van *hoe* en *of* de leerlingen er zich aan houden.
- f. Om startend pestgedrag effectief te stoppen hanteren we het principe van de *steungroep*. Dit is een *no-blame* aanpak, waarbij het negatieve gedrag van de pester wordt omgezet in positief gedrag. (Meer info: <https://wij-leren.nl/pesten-steungroep-aanpak.php>)

Hoe signaleren we pesten?

Leerkrachten moeten zich bewust zijn van en openstaan voor signalen die wijzen op gepest worden:

- huilen,
- teruggetrokken zijn,
- agressief gedrag,
- verandering van gedrag,
- klagen.
- zich afzonderen,
- minder presteren,
- opvallend gedrag,
- niet naar school willen,

Nog andere signalen die op pesten kunnen wijzen, zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam genoemd worden,
- er worden sarcastische opmerkingen gemaakt over een klasgenoot,
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven,
- briefjes doorgeven,
- beledigen,
- opmerkingen maken over kleding,
- iemand isoleren,
- buiten school opwachten, slaan of schoppen,
- op weg naar huis achterna rijden,
- naar het huis van het slachtoffer gaan,
- digitale pesten.

Wat doen we bij ruzies en pestgedrag?

Als er toch ruzie ontstaat of en wordt pestgedrag gesignaleerd en de afgesproken schoolregels (*bijlage 3*) worden op dat moment vergeten of overtreden, dan moet er hulp geboden worden. Het team van De Cingel gaat daarbij uit van de Kanjertraining-aanpak.

De aanpak bij conflictsituaties en pestgedrag bestaat uit de volgende stappen:

Stap 1	Probeer er eerst zelf (en samen) uit te komen.
Stap 2	Op het moment dat één van de leerlingen er zelf niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
Stap 3	De groepsleerkracht en de pestcoördinator stellen een steungroep in rondom degene die zich gepest voelt. In deze groep worden kinderen gevraagd. De gepeste kiest 3 of 4 kinderen. De pester wordt ook in deze groep geplaatst. In 85% van de gevallen is het probleem daarna opgelost.
Stap 4	Bij herhaling van pesten neemt de leerkracht duidelijk stelling in en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest. Indien nodig legt de leerkracht een sanctie op en/ of neemt contact op met de ouders. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg te werken aan een bevredigende oplossing.
Stap 5	Mocht bovenstaande niet tot een bevredigende oplossing leiden, dan wordt het protocol 'Grensoverschrijdend gedrag' (<i>bijlage 5</i>) van Elan Onderwijsgroep gevolgd. Dit kan uiteindelijk leiden tot schorsing of verwijdering van school.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundige. (Zie bijlage 1 Begeleiding)

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van een slechte sfeer in de groep, dan stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. Daarna volgen evt. de stappen 1 t/m 4.

Tenslotte nog over dit pestprotocol

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Leerkrachten en ouders uit de OV/MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

De OBS De Cingel werkt structureel aan een goede sfeer op school en het voorkomen van pestgedrag en conflicten. De doelstellingen daarbij zijn:

We willen bereiken dat leerlingen, leerkrachten en ouders zich veilig en op hun gemak voelen op de OBS De Cingel, zodat ieder veel “schoolplezier” ervaart.

We willen bereiken dat leerlingen, leerkrachten en ouders begrippen als “respect, veiligheid, vertrouwen, elkaar helpen” herkennen in de dagelijkse gang van zaken op De Cingel.

We willen bereiken dat de kinderen positief over zichzelf en een ander leren denken.

We willen bereiken dat de kinderen minder last hebben van sociale stress en zich daardoor zelfverzekerder voelen en meer zelfvertrouwen hebben.

We willen bereiken dat de kinderen oplossingen beschikbaar hebben in sociale situaties, waardoor er voor hen tijd en energie vrijkomt voor een betere concentratie en betere leerresultaten.

We willen bereiken dat leerkrachten door hun gedrag en werkhouding zorgen voor een goed pedagogisch concept en een rustige / veilige sfeer op school om zo de bovenstaande doelen te bewerkstelligen.

Bijlage 1: Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen; hoe en door wie word je gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Huilen of heel boos worden is juist vaak de reactie die een pester wil uitlokken.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijv. je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen / schouderklopje als het kind zich anders / beter opstelt.
- Praten met de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / het pesten (de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buiten gesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het gepeste kind.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke leuke, sterke kanten het gepeste kind heeft.
- Pesten is verboden in en om school. We houden ons aan deze regel “straffen als het kind wel pest - belonen / schouderklopje als het kind zich aan de regels houdt”.
- Het kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop-eerst nadenken - dan pas doen houding” of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contacten tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind, wat is de oorzaak van het pesten, bijv:
 - .. een problematische thuissituatie
 - .. voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
 - .. voortdurend in een niet-passende rol gedrukt worden
 - .. Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
 - .. een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Het inschakelen van hulp. Bijv. een sociale vaardigheidstraining, een Kanjertraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Adviezen aan de ouders van onze school.

Aan ouders van gepeste leerlingen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht(en) bespreken.
- d. Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Aan de ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en waardeer het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Aan alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en waardeer goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 2: Positief leerkrachtgedrag

Er zijn verschillende dimensies te onderscheiden in leerkrachtgedrag.

Positief leerkrachtgedrag	Negatief leerkrachtgedrag
• Begrip Leerkracht kan begrip op brengen voor gedachten- en leefwereld van kinderen. • Respectvol Leerkracht neemt kinderen serieus en respecteert hun reacties. • Vriendelijk Praat rustig, kijkt kinderen aan, snauwt en schreeuwt niet. • Optimisme Verwacht dat het met het kind goed zal aflopen. • Rustig Leerkracht beweegt zich rustig, praat rustig, reageert rustig, is voorspelbaar. • Voegt daden bij woorden/is echt Meent wat hij zegt. Geeft duidelijke regels en grenzen. • Leerkracht corrigeert opbouwend: geeft tips. • Leerkracht moedigt onafhankelijkheid aan / durft los te laten. • Leerkracht heeft hoge verwachtingen van eigen verantwoordelijkheid van kinderen. • Leerkracht vertrouwt kinderen, ouders en collegae. • Leerkracht denkt positief kritisch na over eigen functioneren. • Leerkracht stelt welzijn van het kind voorop. • Leerkracht richt zich niet op uiterlijke schijn. • Leerkracht neemt verantwoordelijkheid voor een rustige/veilige sfeer in de klas, op de gang, in de school, in de buurt.	• Onbegrip Leerkracht heeft geen begrip voor gedachten en leefwereld van kinderen. • Respectloos Leerkracht neemt kinderen niet serieus en respecteert hun reacties niet. • Onvriendelijk Praat over de hoofden van kinderen heen, snauwt en schreeuwt is geïrriteerd. • Pessimisme Verwacht dat het verkeerd zal aflopen met leerling. • Druk Leerkracht gedraagt zich hyperactief; vestoort de les; is onvoorspelbaar. • Neemt eigen woorden niet serieus/onecht Geeft geen duidelijke regels en grenzen, geeft zelf verkeerd voorbeeld. • Leerkracht corrigeert afbrekend: geeft trappen. • Leerkracht is bang controle te verliezen, reageert vanuit macht, danwel overcontrole. • Leerkracht verwacht niks van kinderen ten aanzien van eigen verantwoordelijkheid. • Leerkracht wantrouwt kinderen en/of ouders en/of collegae. • Leerkracht gaat niet nadenken over eigen functioneren. Als het fout gaat ligt het aan de ander/het andere. • Leerkracht stelt belang van de schoolorganisatie voorop. • Leerkracht is gevoelig voor status, vormelijkheden en regeltjes. • Leerkracht neemt verantwoordelijkheid niet en besluit daarom veel niet te zien, of op het bordje van een ander te schuiven.

Bijlage 3: Schoolregels (Sharepoint: zoekopdracht: schoolregels)

Zo zien wij het graag op school ...

Kanjerafspraken

Wij houden ons aan de 'Kanjerafspraken':

- We vertrouwen elkaar*
- We helpen elkaar*
- Niemand speelt de baas*
- Niemand lacht uit*
- Niemand doet zielig*

Schooldeur

De schooldeur gaat open 's ochtends om 08.15 uur en 's middags om 13.00. De pleinwacht is dan op het plein. Vanaf dan is het toegestaan om speelmateriaal uit de klas te halen.

Schoolplein

- Kinderen zijn welkom vanaf 08.15 uur. Dan is er ook toezicht op het plein.
- Spullen als jassen, fruit en drinken mogen in de hal gebracht worden.
- Traktaties en materiaal voor een spreekbeurt/presentatie mogen in de klas gebracht worden.
- Op het schoolplein mag niet gefietst worden.
- De kinderen mogen op de fiets komen, de fiets moet in de stalling of op het pleintje daarnaast geplaatst worden.
- Op het plein houden we rekening met elkaar tijdens het spelen.
- De kinderen van groep 3-8 spelen op het grote plein, de kinderen van groep 1-2 spelen op het kleuterplein.

Voetbalhoek

We voetballen alleen in de voetbalhoek. We houden ons aan de voetbalspelregels.

Voetbal is een teamsport, je speelt dus met z'n allen. Voor het gebruikmaken van de voetbalhoek is een schema. Dit hangt ook in de school.

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
Groep 5/6	Groep 7/8	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8

Tussen 12.00 en 13.00 uur maakt de TSO gebruik van de Voetbalhoek.

Tafeltennistafel

De tafeltennistafel mag gebruikt worden met alle soorten ballen. We houden ons aan de tafeltennisregels. Als je *rond-de-tafel* speelt, kan iedereen meedoen. Voor het gebruikmaken van de tafeltennistafel is een schema. Dit hangt ook in de school.

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
Groep 7/8	Groep 5/6	Groep 3/4	Groep 7/8	Groep 5/6

School

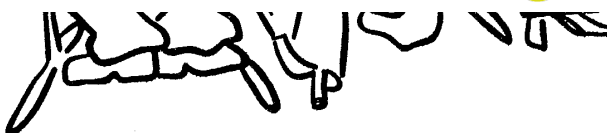
- De jassen en gymspullen hangen we netjes op.
- Het fruit/drinken gaat mee in de klas. De plank boven de kapstok houden we netjes.
- We lopen rustig in school.
- Tijdens het werken in de hal zijn we rustig en storen we een ander niet.

Groepsregels

In iedere groep worden samen met de kinderen groepsregels en -afspraken gemaakt.

Bijlage 4: Conflictbeheersing (Handleiding Kanjertraining – teamkamer)

3.6.1 Bemiddelen door leiding

- Stap 1** Signaleren.
- Stap 2** Luister en stel vragen (Wat is er aan de hand? Wat is je gevoel?).
- Stap 3** Allebei vertellen wat je graag wilt.
- Stap 4** Verzin zoveel mogelijk oplossingen en kies daarna de beste.
- Stap 5** Regel het verder (Wie, wat, waar, wanneer, hoe?).

Hoe jonger de kinderen, hoe sneller de ruzie zich oplost.
 Kleuters lossen een conflict in een paar minuten op onder leiding van een meester of juf.
 Leerlingen in de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs hebben er een kwartier voor nodig, evenals pubers.

Hieronder een voorbeeld van conflictoplossing:

Stap 1: Signaleer

- Juf: Wat kijk je verdrietig, is er iets?
 Nina: (huilend) Sophie wil niet met me spelen.
 Juf: Jij bent dus van streek omdat Sophie niet met je wil spelen.
 Weet Sophie dat jij met haar wilt spelen?
 Nina: Ja, ik vroeg het vanmorgen en ze zei ja. En nu speelt ze met Jennifer.
 Juf: Dus Sophie wilde ook met jou spelen en in plaats daarvan speelt ze nu met Jennifer. Hoe voel jij je nu?
 Nina: Kwaad.
 Juf: Zou je het met Sophie willen uitspreken?
 Nina: Ja, maar dat wil ze toch niet.
 Juf: Ik zal het met Sophie bespreken.
 Zou je nu met Sophie willen praten of straks?
 Nina: Nu wel.

Stap 2: Luister en stel vragen

- Juf tegen Sophie: Nina is verdrietig en boos op je en wil met je praten. Zou je mee willen komen?
 Juf tegen Nina: Vertel maar aan Sophie waar je boos en verdrietig over bent.
 Nina tegen Sophie: Je hebt beloofd met mij te spelen. En nu speel je met Jennifer.
 Juf tegen Sophie: Je weet nu waar Nina boos en verdrietig over is. Hoe zit het nou?
 Sophie: Nou Jennifer vroeg het eerst of ik met haar wilde spelen. Jennifer vroeg het gisteren al.
 Juf: Dus Jennifer vroeg eerder dan Nina of ze met je mocht spelen. Jennifer vroeg het gisteren en Nina vandaag.
 Je zei JA tegen allebei. Hoe voel jij je nu?
 Sophie: Vervelend. Want ik wil niet dat Nina kwaad op me is.

Stap 3: Allebei vertellen wat je graag wilt

Juf tegen Sophie

en Nina: Dus jullie willen allebei vriendinnen blijven.
ullie willen allebei met elkaar spelen?

Sophie: Ja, ik wil graag met Nina spelen, maar ik speel nu met Jennifer.
En Jennifer en Nina hebben vaak ruzie met elkaar, anders kon
Nina nu wel mee doen.

Nina: Ja, ik wil graag met Sophie spelen. En ik heb snel ruzie met
Jennifer. Dus is het beter dat Jennifer en ik niet samenspelen
met Sophie.

Juf: Dus jullie willen graag samen spelen. Klopt dat?

Stap 4: Alles is goed

Juf: Hoe lossen we dit op? Wie heeft een idee?

Sophie: Ik kan morgen met Nina spelen?

Nina: Ik kan na schooltijd met je spelen?

Juf: Zijn er meer ideeën?

Sophie: Als we iets voor ons zelf mogen doen in de klas, dan kunnen
we iets samen doen misschien. Na schooltijd moet ik naar
muziekles.

Juf: Zijn er nog meer ideeën? We hebben nu twee ideeën: Nina kan
morgen met Sophie spelen, Nina kan ook in de klas met je spelen
als je iets voor jezelf mag doen.

Sophie: Ik wil morgen met Nina spelen en als het kan vanmiddag ook wel.

Juf: Wat vind jij ervan Nina?

Nina: Ik vind het een goed idee.

Juf: Wat vindt Jennifer ervan?

Sophie: Dat weet ik niet precies. Ik denk dat Jennifer het wel goed vindt dat
ik morgen met Nina speel en vanmiddag in de klas.

Stap 5: Regel het verder

Juf: Wat moeten jullie nu doen?

Nina: We moeten het nog bespreken met Jennifer, maar ik denk dat het eigenlijk
al is opgelost.

Sophie: Maar misschien denkt Jennifer dat ik vanmiddag ook met haar zal spelen.
En Jennifer weet niet wat we nu bespreken.

Juf: Denken jullie dat jullie het nu verder kunnen oplossen?

Sophie: Ja hoor.

Nina: Ja.

Bijlage 5: Grensoverschrijdend gedrag

Dit protocol is te vinden op de sharepoint van Elan Onderwijsgroep: